

YARIK DUDAK VE DAMAĞA SAHİP BEBEĞİN BESLENMESİ

ANN W. KUMMER, PHD, CCC-SLP
KONUŞMA BOZUKLUĐU BÖLÜMÜ
CİNCİNNATİ ÇOCUK HASTANESİ



***Yüzümle Mutluyum
Derneđi***

KAPSAM

Erken bebeklikte beslenme tümüyle emme aracılığıyla gerçekleşmektedir. Beslenme bebeğin normal sağlığını koruması, gelişmesi ve büyümesi için ihtiyacı olan gıdayı sağlamaktadır. Ayrıca besleme işleminin, açlık duygusunun yatışmasını sağlayarak bebeğin üzerinde sakinleştirici bir etkisi olur.

Genellikle, sadece dudak yarığı olan bebeklerin emerek beslenmeyle ilgili bir sorunları olmaz. Ancak damak yarığı olan bebeklerin ekstra yardıma ihtiyacı olabilir. Yarığı olan bebeklerin beslenme sorunları yarığın tipi ve şiddetine bağlıdır, bunlar aşağıda anlatılmıştır:

YARIK DUDAK

Dudak yarığı olan bebeklerin genellikle beslenmeyle ilişkili belirgin problemleri olmaz. Göğüsten emzirme gerçekleşebilir, fakat belki başlangıçta meme ucunu nasıl yakalayacağını öğrenmede sorun yaşayabilirler.

YARIK DAMAK

Yumuşak damaklarında küçük bir yarığı olan bebekler özellikle emme hareketi sırasında dillerini arkaya doğru götürüp, yarığı kapatabiliyorlarsa sorunsuz bir biçimde beslenebilirler. Hem sert hem de yumuşak damaklarında yarığı olan bebekler ise beslenme sırasında pek çok nedenden dolayı zorlanmalar yaşayacaklardır. Bebek emme sırasında dayanmak için sert damağın yüzeyini bulamayabilir ve emme için gerekli olan basıncı sağlaması mümkün olmayabilir. Ek olarak, açık olan boşluk emmeyi güçleştirir hatta imkânsız hale getirir. Bu beslenme sorunları yetersiz besin alınımına, beslenme süresinin uzamasına, beslenme süresince daha fazla enerji harcanmasına ve yorgunluğa, nazal regurjitasyona, tıkanmaya, öğürmeye ve çok miktarda hava alınımına neden olabilmektedir. Bu sorunlardan kaçınabilmek için, yarığı olan bebeğin beslenmesine ilişkin yardımcı olabilecek bazı ipuçları aşağıda sunulmuştur:

- **Modifiye Edilmiş Biberon Emzileri:** Bebek için emmeye en çok yardımcı olacak biberon emziği seçilmelidir. Biberon emzikleri şekillerine, boyutlarına, esnekliklerine ve deliklerinin boyutlarına göre çeşitlere ayrılmaktadırlar.
 - **Biberon Emziğinin Şekli:** Biberon emziklerinin şekilleri temel olarak iki kategoriye ayrılmaktadır: Düz biçimli emzikler ve geniş ve yassı yüzeye sahip emzikler. Biberon emziğinin dil ile sert damağa yeterli basıncı sağlayabilecek şekilde temas edebiliyor olması gerekir. Genel olarak, çoğunlukla “nuk” emzik olarak anılan ve yassı yüzeye sahip geniş biberon emzikleri en iyi teması sağlamaktadırlar.
 - **Biberon Emziğinin Uzunluğu:** Biberon emziklerinin uzunlukları çok çeşitlilik göstermektedir. Emziğin etkin dil hareketlerini ve teması sağlayabilecek kadar uzun olması gerekmektedir.

- **Biberon Emziğinin Esnekliği:** Yumuşak bir emzik daha sert bir emziğe göre daha fazla akış sağlayacağından daha az emme gerektirir. Sahip olunandan daha yumuşak bir emziğe ihtiyaç duyulursa kaynatmak suretiyle yumuşatılmış emzikler de bakıcı tarafından kullanılabilir.
- **Biberon Emziğinin Delik Genişliği:** Süt akışını etkileyen diğer bir etken emzikteki deliğin genişliğidir. Akışın daha fazla olması isteniyorsa emziğin deliği bir jilet yardımıyla iki çapraz çizgi atmak suretiyle genişletilebilir. Bu şekilde akış hızında artış sağlanabilir.
- **Modifiye Edilmiş Şişeler:** Yumuşak ve sıkılabilir bir biberon aracılığıyla bakıcı bebeğin beslenmesine yardımcı olabilecektir. Şişeye uygulanan basıncın bebeğin emme ve yutma ritmiyle uyum içinde olması gerekmektedir.
- **Bebeğin Pozisyonunu Ayarlama:** Beslenme sırasında bebek en az 60 derece oluşturacak biçimde dik biçimde tutulmalıdır. Bu şekilde tutulduğunda yer çekimi yutmaya destekleyerek beslenmeyi kolaylaştıracaktır.
- **Biberon Emziğinin Pozisyonunu Ayarlama:** Emme esnasında gerekli basıncın sağlanabilmesi açısından emziğin bir kemik tabakasının altına yerleştirilmesi ve sabit bir taban oluşturulması önemlidir.
- **Alınan Miktarın Hızını Ayarlama:** Alınan sıvı miktarının hızı bebeğin hareketlerinin ve tepkilerinin dikkatlice izlenmesi ile uygun ritmin sağlanmasıyla ayarlanmalıdır.
- **Kolaylaştırma:** Beslenme sırasında yanakların ve çenenin pozisyonunun sabitleştirilmesi amacıyla bakıcı ellerini ve parmaklarını kullanır.
- **Aşırı Hava Alınımını Önlemek:** Yarığı olan bebeklerin sıvı alımı sırasında olması gerekenden fazla hava yutarlar. Bu nedenle gaz çıkarma sıklığı arttırılmalıdır. Genel bir kural olarak yaklaşık her 30 gramlık yiyecek alımdan sonra bebeğin gazı çıkartılmalıdır.
- **Nazal Regürjitasyonu (Burundan sıvı gelmesi) Yönetmek:** Emme sırasında bebeğin burnundan sıvı gelmesi durumunda bebeğin burnunu temizlemesini sağlayacak öksürme veya hapsirmanın gerçekleşmesi için beslenmeye durdurun ve gerektiği kadar ara verin. Beslenmesi sırasında burundan sıvı gelmesi sık sık oluşuyorsa bebeğin dik pozisyonda beslendiğinden emin olun. Bu şekilde yer çekimiyle sıvının akışı aşağıya doğru gerçekleşecektir.
- **Beslenme Tekniğindeki Tutarlılık:** Bebek her beslenmede etkili olduğu düşünülen; aynı biberon, biberon emziği, aynı pozisyon ve aynı yöntem ile beslenmelidir.
- **Oral Hijyen:** Her beslenmeden sonra, yarığın çevresi su ile nemlendirilmiş temiz bir bez yardımıyla temizlenmelidir.
- **Kâse ile Beslenme:** Çoğu cerrah emmenin ameliyattan sonra damaktaki iyileşmeyi bozma riskinden dolayı (9 ve 10. aylarda gerçekleşen) damak onarımından önce biberondan süt vermeyi kesmeyi tavsiye etmektedir. Bunun yerine kaşık yardımıyla

kâseden beslenmeye geçişin yapılmasını tavsiye edilmektedir. Alıştırma aşamasında kıvamı arttırılmış sıvı ve yavaşlatılmış sıvı akışı yardımcı olabilir.

- **Katı Yiyecekler:** Yarığı olan bebek diğer tüm bebeklerle aynı zaman diliminde katı yiyeceklerle tanıştırılmalıdır.
- **Anne Sütü:** Anne sütü annenin antikorları sayesinde hastalıklardan ve erken dönem besin alerjilerinden korunmak için en iyi besin maddesidir. Bebeğin yarık nedeniyle annenin memesinden ememediği durumlarda pompalar yardımıyla anne sütü alınmalı ve biberonlar yardımıyla bebeğe verilmelidir.

Yarığı olan bebeklerin beslenmesi başlangıçta zorlu gibi görünse de bebek ufak bazı düzenlemelerden sonra güzel bir biçimde beslenebilecektir. Bunun sonucunda bebek için iyi bir beslenme sağlanacak ve beslenme deneyiminden hem bakıcı hem de bebek memnun kalacaktır.



Dudak-damak yarıklığıyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için;



İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
DİL, KONUŞMA VE YUTMA TERAPİSİ
YENİLİKÇİ TEKNOLOJİLER ARAŞTIRMA VE
UYGULAMA MERKEZİ

İstanbul Medipol Üniversitesi Dil, Konuşma ve Yutma Terapisi ve Yenilikçi Teknolojiler
Araştırma ve Uygulama Merkezi (MEDKOM)

Adres: İstanbul Medipol Üniversitesi Kavacık Güney Yerleşke, Göztepe Mahallesi, Atatürk
caddesi No:40/16 34815 Beykoz İstanbul

Tel: 0216 681 18 90

Web: <http://medkom.medipol.edu.tr/>